

Remissyttrande

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Fi2020/03725/S1

Promemorian Riskskatt för vissa kreditinstitut

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om den angivna promemorian.

Kort om förslaget

I promemorian föreslås att ett kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om kreditinstitutet har skulder vid beskattningsårets ingång som är hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver i Sverige och summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett gränsvärde. Gränsvärdet föreslås uppgå till 150 miljarder kronor för beskattningsår som påbörjas under år 2022. För beskattningsår som påbörjas under år 2023 och senare år beräknas gränsvärdet med utgångspunkt från prisbasbeloppets förändring mellan 2022 och det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas med tillägg av två procentenheter. För beskattningsår som påbörjas under 2022 ska skatt betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget. För beskattningsår som påbörjas under 2023 och senare år ska skatt betalas med 0,07 procent av beskattningsunderlaget.

Företagarnas synpunkter

Företagarna avstyrker förslaget. Överlag ansluter vi oss till de synpunkter som framförs i Näringslivets Skattedelegations remissyttrande (2020-11-10), med följande tillägg.

Förslaget försvårar finansieringen i mindre och växande företag

Upprepade undersökningar av bland annat Företagarna¹ visar att företagen upplever betydande svårigheter med att få finansiering till investeringar och tillväxt, trots den unika räntemiljön och satsningar på statligt riskkapital i tidiga faser. De flesta företagare måste använda sina personliga besparingar för att starta och expandera sina företag.

Den föreslagna bankskatten ökar kostnaderna för bankerna. I slutändan måste någon betala och det kommer att bli bankkunderna, både småföretag och privatpersoner.

¹ Finansiering för tillväxt och jobb - Företagarnas finansieringsrapport, 2019

Även regeringen förväntar sig enligt promemorian att kostnaderna på sikt övervältras på kunder. Företagskunder är den minst mobila kundgruppen och riskerar därför att få bära en större del av dessa övervältrade kostnader. När liknande men mindre omfattande skatter av detta slag infördes i Danmark och Norge skedde det i samband med skatteväxling, vilket alltså samtidigt sänkte kostnader för företag i finanssektorn.

I remissunderlaget saknas en diskussion kring hur en riskskatt i enlighet med förslaget förväntas påverka olika typer av företag. Det konstateras endast kortfattat i konsekvensanalysen att kostnaderna för skatten i den mån de övervältras på låntagare kommer drabba mindre företag i högre grad (s. 42):

”Högre kreditkostnader gör lånefinansierade investeringar dyrare, vilket kan hämma kapitaluppyggnaden i företagen. Olika företag påverkas på olika sätt beroende på företagets struktur och behov av externt kapital. Företag med stora tillgångar påverkas sannolikt i mindre utsträckning medan små och medelstora företag inom handel och tillverkningsindustri kan påverkas mer negativt eftersom maskiner och varulager ofta behöver lånefinansieras. Små företag har också mindre möjligheter att emittera egna obligationer.”

Företagarna efterlyser en bredare analys där det är relevant att redovisa spridningen av krediter till företag inom olika branscher och storleksklasser. Det är rimligt att anta att riskskatten kommer slå hårdare mot företag i kunskapsintensiva tjänstebranscher där säkerhetsmassan i företagen ofta är mindre. Effekten av den föreslagna riskskatten kan alltså bli kraftigt försvårade finansieringsmöjligheter inte bara för mindre företag, utan också för växande företag i viktiga tillväxtbranscher utanför handels- och tillverkningsindustrin, som är de som nämns i konsekvensanalysen. Därmed riskerar den föreslagna riskskatten slå mot tillväxt och jobbskapande i stort.

Tidigare erfarenheter och forskning har påvisat ett behov av harmonisering på området. Att ensidigt införa en riskskatt för ett litet antal kreditinstitut som delvis verkar på den svenska marknaden gynnar inte harmoniseringsarbetet.

För svenskt vidkommande måste den föreslagna skatten ses som särskilt bekymmersam eftersom just finanssektorn så lätt kan outsourca verksamhet till våra grann- och konkurrentländer. De svenska storbankerna har sedan lång tid väletablerade verksamheter i andra EU-länder, i synnerhet Baltikum, och ju mer digitaliserade finansiella tjänster blir, desto mindre betydelse har bankens hemvist. En riskskatt i enlighet med förslaget riskerar alltså att allvarligt försvaga den svenska finansmarknaden och Sveriges konkurrenskraft.

Den föreslagna riskskatten saknar koppling till krishanteringen av kreditinstitut

En extra skatt på finanssektorn har drivits av regeringen sedan 2014. Det är otydligt vad som i grunden motiverar en skatt på finanssektorn annat än rent politiska motiv med skiftande förklaringar, som för att finansiera mindre barngrupper på förskolor², eller stärka försvaret³.

Företagarna saknar en helhetssyn vad gäller samspelet mellan kapitaltäckningsregler, skatteregler och krishanteringsregler. Riksdagen beslutade 2008 att bygga upp en stabilitetsfond som ska finansiera statens åtgärder för att stödja det finansiella systemet. I promemorian förklaras inte varför stabilitetsfonden inte kan anses vara tillräcklig för att stödja det finansiella systemet och andra indirekta kostnader. Svenska banker betalar årligen en så kallad resolutionsavgift på runt 6 miljarder kronor, vilket inte nämns i remissunderlaget. Resolutionsfonden som byggs upp genom dessa avgifter ska gå till att

² ”S vill ha ny bankskatt”, Svenska Dagbladet 1 juli 2014

³ ”Långsiktig finansiering av det militära försvaret”, regeringens pressmeddelande 31 augusti 2019

täcka kostnader som uppstår i samband med finanskriser och när kreditinstituten får problem. Den föreslagna riskskatten har ingen sådan direkt koppling till regelverket för finansiell stabilitet och krishantering. Det är ytterligare en anledning till att avstyrka förslaget i sin helhet.

Parallella regleringsinitiativ försvårar företagens finansieringsmöjligheter ytterligare

De svenska mindre och växande företagens finansieringssituation riskerar i dagsläget att försvåras ytterligare av parallella regleringsarbeten, i synnerhet de förslag som presenterats i ”Utredningen om ett upphandlat fondtorg för premiepension”. Ytterligare kostnader övervältrade från storbankerna och allmänt högre kreditkostnader, genom den föreslagna riskskatten, riskerar att göra småföretagens finansiering ännu svårare. Företagarna är frågande inför om det finns acceptans och legitimitet för en skatthöjning av detta slag som på bred front slår mot mindre och växande företag och företagare.

Förslaget kommer sannolikt att leda till en viss ökning av privat långivning på bekostnad av utlåning via kreditinstitut. Denna förskjutning leder till välfärd förluster för samhället eftersom kreditinstitut i regel har en mer resurssnål process för låneförmedling än vad enskilda har. Kreditinstituten spelar också en viktig roll i att sprida och hantera riskerna med låneförmedlingen.

En ytterligare negativ effekt av förslaget, som inte belyses i promemorian, är att den föreslagna skatten medför att kreditinstituten som omfattas kommer att sträva efter att begränsa sina kostnader vilket kan skynda på en redan pågående nedläggning av bankkontor ute i landet och därmed inverka negativt på finansieringsmöjligheterna för småföretag och privatpersoner på landsbygden.

Förslaget är bristfälligt i en rad avseenden enligt ovan och medför ökade kostnader för företag i så gott som alla sektorer och över hela landet, i synnerhet på landsbygden. Företagarna konstaterar sammanfattningsvis att motiven för en riskskatt är oklara, att skatteintäkterna inte går till det utpekade ändamålet och att förslaget är destruktivt för såväl finansbranschen som mindre och växande företags finansiering i stort. Med hänsyn till dessa omständigheter och avsaknaden av adekvat konsekvensanalys avstyrker Företagarna förslaget om riskskatt för vissa kreditinstitut.

Daniel Wiberg, ekon.dr.
Chefsekonom
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna